

Openstaand:

- Grondexploitaties
- EU aanbestedingen
- Verantwoordingen WIL en RBL

Concept Accountantsverslag 2024

Gemeente Nieuwegein, 11 juni 2025

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Nieuwegein
Postbus 1
3430 AA NIEUWEGEIN

Onderwerp
Accountantsverslag 2024

Datum
11 juni 2025

Ons kenmerk

Behandeld door
Stephan da Costa
088 288 6523
stedacosta@deloitte.nl

Jesper van Koert
088 288 2306
jvankoert@deloitte.nl

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2024 van de gemeente Nieuwegein. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2024 van de gemeente Nieuwegein.

De jaarrekening 2024 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nieuwegein. Bij deze jaarrekening hebben wij op XX XX 2025 een [REDACTED] controleverklaring voor het getrouwe beeld verstrekt.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging d.d. 2 september 2024 en met ons auditplan, dat op 22 augustus 2024 is besproken in uw auditcommissie.

Wij hebben het concept van dit accountantsverslag ambtelijk besproken met het directieteam op 12 mei 2025, met het college op 20 mei 2025 en met de auditcommissie tijdens de vergadering van 11 juni 2025.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Jesper van Koert MSc RA

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Inhoudsopgave

	<u>Kernpunten van de jaarrekeningcontrole</u>	4
	• <u>Kernpunten van de jaarrekeningcontrole</u>	5
	<u>Bestuurlijke samenvatting</u>	6
	• <u>Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen</u>	7
	<u>Bevindingen jaarrekening</u>	11
	• <u>De financiële positie van uw gemeente</u>	12
	• <u>Belangrijkste bevindingen uit onze controle</u>	17
	<u>Interne beheersing</u>	23
	• <u>Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing</u>	24
	<u>Bijlagen</u>	25
	• <u>Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen</u>	26
	• <u>Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle</u>	27
	• <u>Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen</u>	28
	• <u>Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023</u>	29
	• <u>Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging</u>	33

Kernpunten van de jaarrekeningcontrole

Kernpunten van de jaarrekeningcontrole

In dit hoofdstuk zijn de kernpunten van de jaarrekeningcontrole overzichtelijk weergegeven. Deze kernpunten lichten wij in het vervolg van dit accountantsverslag nader toe.

Categorie	Onderwerp	Observatie en/of aanbeveling
Algemeen	1. Controleverklaring 2. Rechtmatigheid 3. Fraude	1. Wij verstrekken een ████████ controleverklaring bij de jaarstukken 2024. Wij kijken positief terug op de voorbereiding door en de samenwerking met uw ambtenaren. 2. Het college heeft in de rechtmatigheidsverantwoording rechtmatigheidsfouten gerapporteerd die uitkomen boven de verantwoordingsgrens. 3. De gemeente heeft een actuele frauderisicoanalyse opgesteld.
Financiën	1. Financiële positie 2. Realiteitsgehalte begroting 3. Begrotingsrechtmatigheid	1. De financiële positie is ten opzichte van vorig jaar verbeterd. 2. De realisatie ligt in de lijn van de begroting. Hiermee presteert Nieuwegein beter dan andere gemeenten. 3. Vanwege de rechtmatigheid waar het college vanaf 2023 verantwoording over aflegt, zijn de spelregels rondom begrotingsrechtmatigheid gewijzigd. Hierdoor kan de indruk ontstaan dat er in 2024 (veel) meer sprake is van begrotingsafwijkingen, terwijl dit in voorgaande jaren ook aan de orde was. Met de nieuwe systematiek is dit beter zichtbaar geworden (onder andere in de rechtmatigheidsverantwoording).
Sociaal domein	1. Jeugd en Wmo	1. Accountantscontroles GR WIL en RBL moeten nog worden afgerond.
Grondexploitatie	1. Schattingen 2. Voorziening	1. De grondexploitaties zijn getrouw weergegeven, zoals blijkt uit onze controlewerkzaamheden. 2. De gemeente Nieuwegein heeft haar voorziening geactualiseerd en heeft deze in overeenstemming gebracht met de verwachte negatieve resultaten per grondexploitatie.
Speerpunten auditcommissie (ook toegelicht in management-letter)	1. Analyse aan de hand van benchmarkgegevens: 2. Kostenontwikkeling project Atrium: 3. Ontwikkeling van de gerealiseerde kosten vs begroting jeugdzorg	1. De financiële positie is gezond, stabiel. Wel is de financiële positie ten opzichte van 2023 verbeterd. 2. Kostenontwikkeling van het project Atrium valt binnen de toegekende begroting(swijzigingen) en is naar de gemeenteraad gecommuniceerd. 3. Kosten jeugdzorg. 1. Gerealiseerde kosten voor Jeugdzorg: Wij hebben geconstateerd dat de gerealiseerde kosten voor Jeugdzorg hoger zijn dan de begrote kosten. In de periode van 2021 tot en met 2023 is er een relatieve stijging waarneembaar in de gerealiseerde lasten ten opzichte van de begrote lasten. 2. Afname in 2024: Echter, in 2024 zien we een afname in de verhouding tussen de gerealiseerde lasten en de begrote lasten.

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen
en aanbevelingen jaarrekeningcontrole

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid

- Wij hebben een [REDACTED] controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld van de jaarrekening, inclusief de daarin opgenomen rechtmatigheidsverantwoording van het college.
- De voor fouten en onzekerheden gehanteerde materialiteit bedraagt € 2,9 miljoen, respectievelijk € 8,7 miljoen.
- Naast onze opdrachtbevestiging zijn het Bado en het controleprotocol dat door uw raad is vastgesteld op 12 december 2019 bepalend (geweest) voor onze controle.
- Wij hebben tijdens onze controle van de WNT geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die de materialiteitsgrens conform het controleprotocol WNT te boven gaan.

Rechtmatigheid

- Het college heeft in zijn rechtmatigheidsverantwoording fouten gerapporteerd die boven de verantwoordingsgrens uitkomen.
- Vanwege de rechtmatigheid waar het college vanaf 2023 verantwoording over aflegt, zijn de spelregels rondom de begrotingsrechtmatigheid gewijzigd. Hierdoor kan de indruk ontstaan dat er in 2024 (veel) meer sprake is van begrotingsafwijkingen, terwijl dit in voorgaande jaren ook aan de orde was. Met de nieuwe systematiek is dit beter zichtbaar geworden (onder andere in de rechtmatigheidsverantwoording).
- In de paragraaf 'Bedrijfsvoering' zijn de bevindingen groter dan de rapporteringstolerantie toegelicht door het college.
- De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt 1 % van de lasten, respectievelijk € 100.000.
- Wij hebben de conclusies van het college betrokken in ons getrouwheidsoordeel, waaruit geen materiële tekortkomingen zijn gebleken.
- Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de SiSa-bijlage die als bijlage bij de jaarstukken is opgenomen. In [Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024](#) is de voorgeschreven tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.

Welke verbeteringen zien wij?

- Wij zien dat uw gemeente de volgende verbeteringen heeft gerealiseerd:
- Er hebben slechts relatief beperkte overschrijdingen van de lasten plaatsgevonden binnen de programma's. Hiermee constateren wij een verbetering in het realiteitsgehalte van de begroting. Dit is in lijn met vorig jaar. Hiermee presteert de gemeente Nieuwegein beter ten opzichte van andere gemeenten.
 - Verder heeft de gemeente in 2024 afspraken gemaakt met de gemeenteraad over grensbedragen en spelregels omtrent de rechtmatigheidsverantwoording. Hiermee is het duidelijker geworden wanneer een onrechtmatigheid acceptabel of niet acceptabel is.
 - De aanbestedingsfouten zijn relatief beperkt. Het totaal aan aanbestedingsfouten bedraagt € 0,2 miljoen. Dit is in lijn met vorig jaar.

Welke aandachtspunten zien wij?

- Daarnaast onderkennen wij de volgende belangrijke aandachtspunten:
- Het aanleveren van controle-informatie en onderbouwingen. Hierbij vragen wij specifieke aandacht voor het voldoende toelichten en onderbouwen van de jaarrekeningposten.
 - Verdere professionalisering van de interne controle zoals het trekken van eigen steekproeven en onderbouwingen ten aanzien van onder andere de EU-aanbestedingen en de overige bedrijfslasten.

Frauderisicoanalyse

- De frauderisico-analyse is nu ingebed in de organisatie, waarbij er sprake is van jaarlijkse actualisatie van de frauderisico-analyse. De organisatie heeft verder een klokkenluidersregeling opgesteld en Via interne controles besteedt uw gemeente passende aandacht aan de onderwerpen fraude en integriteit. Uw gemeente actualiseert nu ieder jaar de interne frauderisicoanalyse en beschikt over meerdere vertrouwenspersonen. U heeft in het afgelopen jaar geen integriteitsmeldingen ontvangen.

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Financiële positie

- De financiële positie ultimo 2024 is verbeterd ten opzichte van 2023.
- De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2024 bedraagt € 55,5 miljoen (2023: € 57,4 miljoen). Deze weerstandscapaciteit is hoger dan het door de gemeente Nieuwegein onderkende bedrag aan aanwezige risico's van € 15,4 miljoen (2022: € 13,8 miljoen).
- Uw jaarrekening toont wat betreft de baten en lasten een verschil tussen begroting en realisatie, en kent een relatief hoog voordelig rekeningresultaat over 2024 ad € 9,8 miljoen (2023: voordelig € 6,1 miljoen).

Realiteitsgehalte begroting

- Uit het overzicht van baten en lasten over 2024 blijken afwijkingen c.q. volumeverschillen in zowel de lasten, baten als saldi. Het gerealiseerde saldo op programmaniveau is € 8,1 miljoen hoger dan begroot. Het verschil wordt met name veroorzaakt door hogere baten en lasten op Wonen en Economie (programma 2, € 2,0 miljoen), hogere baten op programma 5 (Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming, + € 2,0 miljoen) en hogere baten Bedrijfsvoering (programma 5, + € 1,5 miljoen). De realisatie van de andere programma's ligt in lijn met de begroting na wijziging.

Kwaliteit verslaggeving

Tijdens de controle hebben wij het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingsvraagstukken geëvalueerd. Hierbij valt te denken aan het proces om tot schattingen te komen, zoals bij de grondexploitatie en de voorzieningen.

Wij onderkennen in het kader van de kwaliteit en transparantie van de jaarstukken de volgende aandachtspunten:

- De onderbouwing en toelichting blijft een aandachtspunt. Onderbouwingen worden kort toegelicht zonder dat duidelijk is welke brondocumentatie is gebruikt..

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Interne beheersing

- Op basis van de interim-controle 2024 hebben wij geconstateerd dat er geen sprake is van belangrijke leemtes in uw interne beheersing voor de financiële verslaggeving. Wel doen wij aanbevelingen ter verdere versterking van de interne-beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. Onze belangrijkste bevindingen zijn met u (gemeenteraad) gedeeld, en zijn op 11 december 2024 besproken in de auditcommissie. In het voorliggende accountantsverslag vindt u onze bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole.
- Wij hebben in 2024 een IT-audit uitgevoerd, waarover wij op 30 januari 2025 aan uw ambtelijke organisatie hebben gerapporteerd in de managementletter. Vanwege de conclusie van de IT-audit konden wij tijdens onze controle 2024 niet zonder meer steunen op de IT-omgeving en (informatie uit) de applicaties. Wij hebben daarom een gegevensgerichte controleaanpak gehanteerd, waaronder detailcontroles. Hierbij zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Sociaal domein

- Binnen het sociaal domein worden diverse interne controles uitgevoerd. Toch wordt voor de verantwoording in de jaarrekening nog gesteund op de controleverklaringen van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en de zorgaanbieders. Eventuele onzekerheden die voortkomen uit die verantwoordingen en controleverklaringen tellen derhalve mee in de onzekerheden ten aanzien van de controle van de gemeente Nieuwegein.
- Op basis van de door ons uitgevoerde controle moeten wij de Persoonsgebonden Budgetten (PGB's) overeenkomstig voorgaand jaar als onzeker aanmerken. Deze onzekerheid bedraagt € 0,6 miljoen. Daarnaast onderkennen wij in de geleverde zorg in natura (jeugd) een onzekerheid van € 0,3 miljoen en voor Wmo een onzekerheid van € 0,2 miljoen. Dit komt door het – vooralsnog – ontbreken van (goedgekeurde) verantwoordingsinformatie door zorginstellingen.

Grondexploitatie

- Voor de grondexploitaties hebben wij het proces, de dossiervorming en de onderbouwingen beoordeeld waarop het management de geactualiseerde schattingen heeft gebaseerd. Wij hebben onder andere de realisatie en de geactualiseerde schattingen ultimo 2024 versus de schattingen in de jaarrekening 2023 geanalyseerd ('backtesting'). Bij deze analyse hebben wij ook gebruikgemaakt van de beoordeling van het prijzenboek door een ingeschakelde externe deskundige.

Speerpunten auditcommissie

- Uw auditcommissie heeft ons de volgende aandachtspunten meegegeven:
1. Analyse aan de hand van benchmarkgegevens: de financiële positie is gezond, stabiel en in de afgelopen jaren verbeterd.
 2. Kostenontwikkeling project Atrium: Kostenontwikkeling van het project Atrium valt binnen de toegekende begroting(swijzigingen) en is naar de gemeenteraad gecommuniceerd.
 3. Wij hebben geconstateerd dat de gerealiseerde kosten voor Jeugdzorg hoger zijn dan de begrote kosten. In de periode van 2021 tot en met 2023 is er een relatieve stijging waarneembaar in de gerealiseerde lasten ten opzichte van de begrote lasten. Echter, in 2024 zien we een afname in de verhouding tussen de gerealiseerde lasten en de begrote lasten.

Overig

- Zie bijlagen A1 tot en met 3 bij dit accountantsverslag, waaruit blijkt welke (niet)-gecorrigeerde bevindingen, onzekerheden en tekortkomingen in de toelichtingen wij hebben geconstateerd.
- In bijlage C is onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging te vinden.

Bevindingen jaarrekening

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is verbeterd

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2024 bedraagt € 10,5 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 0,7 miljoen aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2024 circa € 9,8 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2024 circa 31,7% van het balanstotaal (ultimo 2023: 35,2% van het balanstotaal) en is verslechterd ten opzichte van 2023.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeente hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2024	2023	2022	2021
Eigen vermogen per 1 januari	113,4	105,5	93,6	86,1
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 0,7	-/- 1,8	2,9	-/- 4,4
Gerealiseerd resultaat	9,8	6,1	9,0	11,9
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	10,5	7,9	11,9	7,5
Eigen vermogen per 31 december	123,9	113,4	105,5	93,6

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)	
Totale baten	273,3
Totale lasten	-/- 262,8
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	10,5
Af: stortingen in reserves	-/- 27,9
Bij: onttrekkingen aan reserves	27,2
Saldo mutaties reserves	0,7
Gerealiseerd resultaat	9,8

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

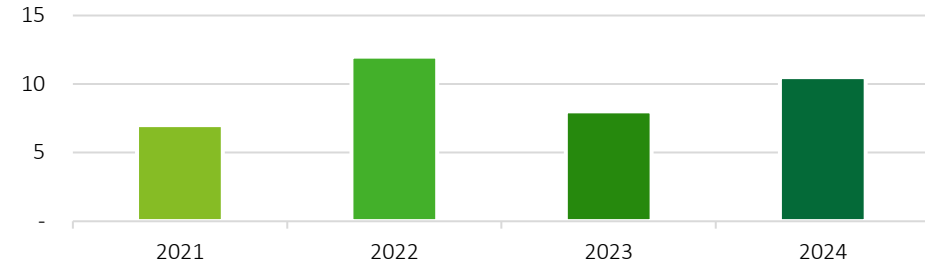
Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2024 laat een voordelig gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten van € 10,5 miljoen zien, ten opzichte van een begroot voordeling saldo van € 2,4 miljoen (begroting na wijziging).

De jaarrekening 2024 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een voordelig gerealiseerd resultaat van circa € 9,8 miljoen.

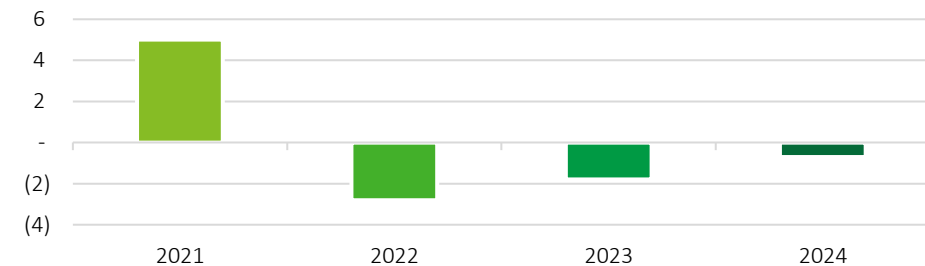
In de programmaverantwoording geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het college de rechtmatigheid van de begrotingsafwijkingen nader toegelicht.

De komende jaren heeft de gemeente Nieuwegein als 'New Town' een fors investeringsprogramma. Het is belangrijk om de voortgang op een goede wijze met elkaar te monitoren. Dit om te voorkomen dat door vertraging een boeg golf ontstaat die niet te realiseren is. Vanuit onze rol als accountant zullen wij dit ook jaarlijks monitoren en hier aandacht aan schenken in onze rapportage.

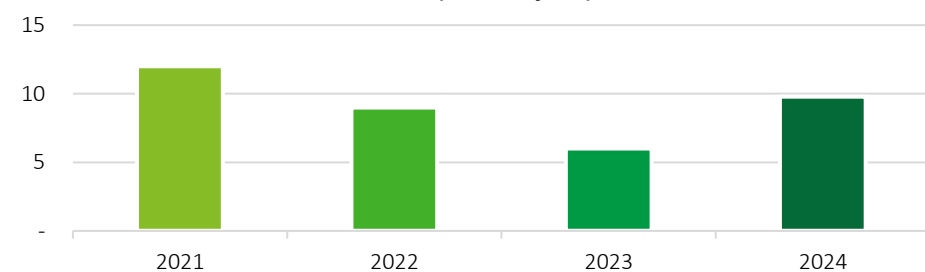
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten
(x € 1 miljoen)

Mutaties in reserves
(x € 1 miljoen)

Gerealiseerd resultaat
(x € 1 miljoen)

Accountantsverslag 2024/12

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteit ligt boven de 20%-norm, waardoor dit niet wordt gezien als risicovol.

Grondexploitatiequote

De grondexploitatiequote geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten van de gemeente. In de regel geldt: hoe hoger de grondexploitatiequote, hoe groter het risico dat de gemeente loopt. De daling is veroorzaakt door toegenomen baten, omdat de grondpositie op totaalniveau gelijk blijft. De betekenis hiervan is dat de gemeente kosten gemaakt heeft die nog terugverdiend moeten worden door verkopen. De grondexploitatiequote ligt onder de 10%-norm van de VNG.

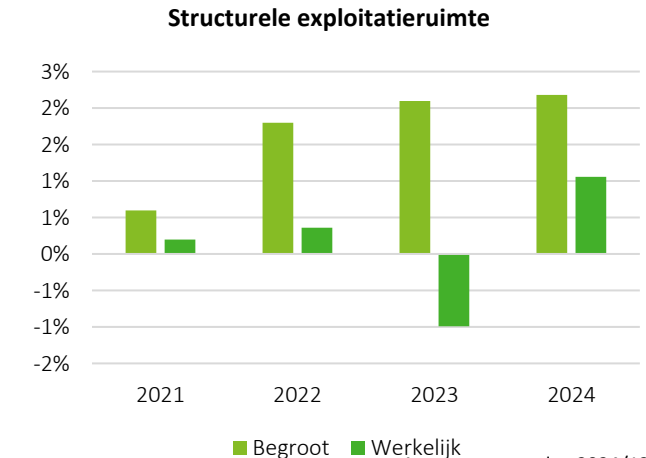
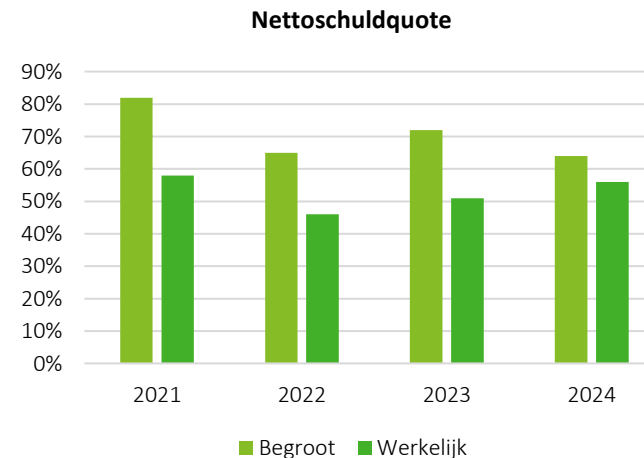
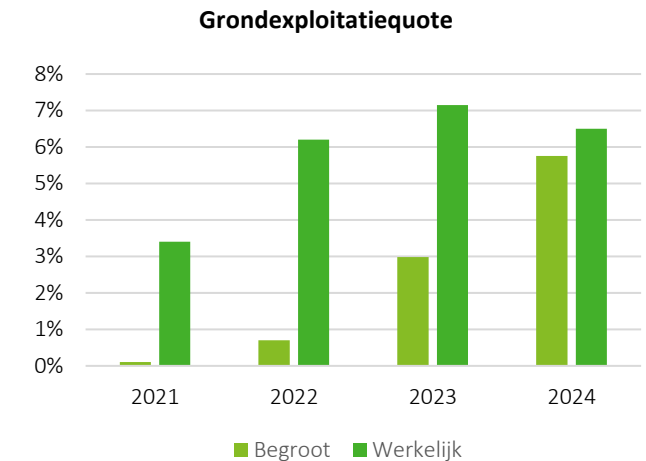
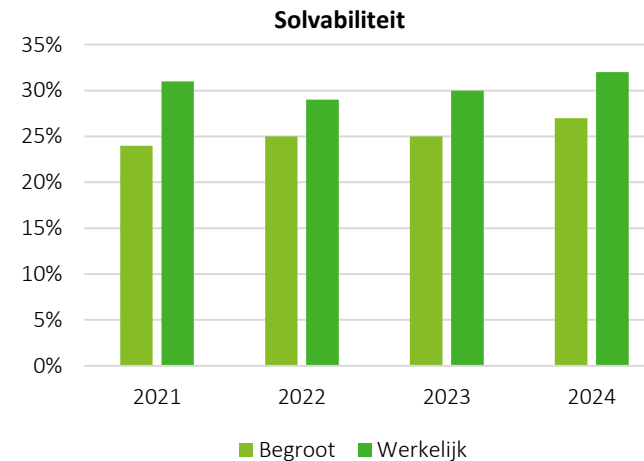
Nettoschuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de nettoschuldquote. De nettoschuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de 'druk' van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. De nettoschuldquote blijft wel achter bij de realisatie. Dit wordt mede veroorzaakt door de lagere gerealiseerde investeringen ten opzichte van begroting. De nettoschuldquote ligt met 50% ruim onder 130%-norm van de VNG.

Structurele exploitatieruimte

Bij het beoordelen van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, aangezien wordt gekeken naar de structurele baten en lasten, die worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en het aflossen van leningen) te dekken. In uw geval is sprake van een positieve exploitatieruimte over 2024, die wel lager is dan begroot. Het structurele evenwicht van baten en lasten in de komende jaren blijft een aandachtspunt, mede door de onzekere jaren die volgen (ravijnjaar). De structurele exploitatieruimte ligt boven de 0%, wat positief is.

Kengetallen voor gemeente Nieuwegein (begroot en werkelijk over de periode 2021-2024)

Accountantsverslag 2024/13

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Voorspellende waarde van uw begroting

De jaarrekening 2024 sluit met een positief gerealiseerd resultaat van circa € 9,8 miljoen. De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de gemeenteraad de financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college zijn beleid en doelen kan realiseren.

De gemeenteraad heeft de focus gelegd op het realiseren van de gestelde doelen. De realisatie ligt in lijn met de begroting.

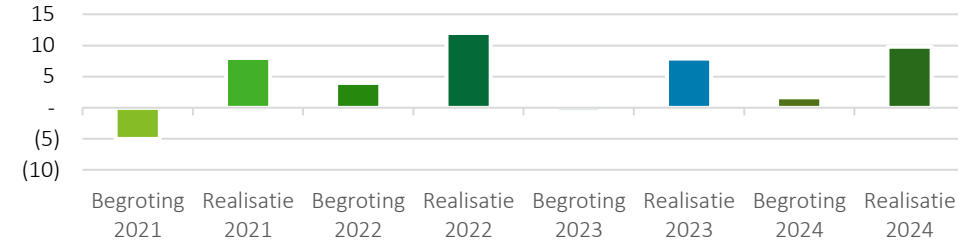
Kwaliteit en transparantie van de jaarstukken

Tijdens de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat uw jaarstukken 2024 voldoen aan de vereisten uit het BBV. Wij hebben in het kader van onze werkzaamheden de jaarstukken integraal doorgenomen en hebben daarbij – naast de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening – vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken, vooral gelet op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de hierin opgenomen toelichtingen en analyses. Hierbij kunnen wij concluderen dat de jaarrekening voldoende begrijpelijk en toegankelijk is.

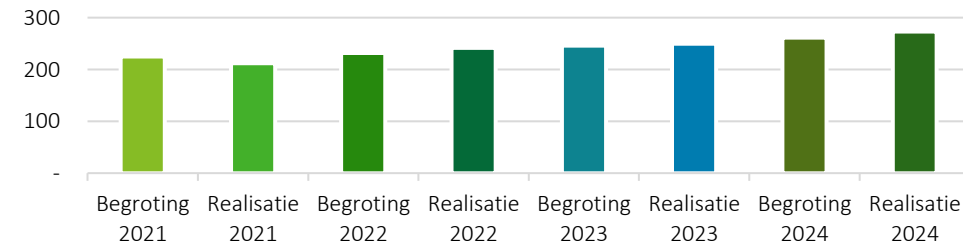
Vooruitblik 2025 en verder

De voorgaande tabellen en analyses laten een positieve uitkomst voor uw gemeente zien. Wel is het hierbij belangrijk om te letten op de ontwikkeling van de financiële positie in de komende jaren (waaronder het ravijnjaar).

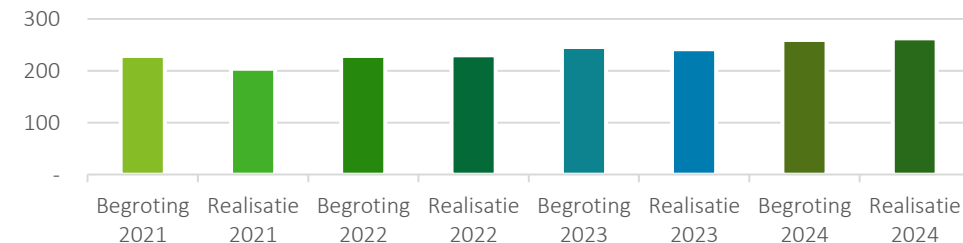
Saldo baten en lasten | Begroting vs. realisatie
(x € 1 miljoen)

Baten | Begroting vs. realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Lasten | Begroting vs. realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Accountantsverslag 2024/14

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Het weerstandsvermogen is afgenomen

De weerstandsratio bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de door de gemeente geschatte risico's. Beide zijn gemuteerd in 2024; de ratio weerstandsvermogen is afgenomen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 55,5 miljoen (2023: € 57,4 miljoen). De ingeschatte risico's zijn afgenomen ten opzichte van voorgaand jaar.

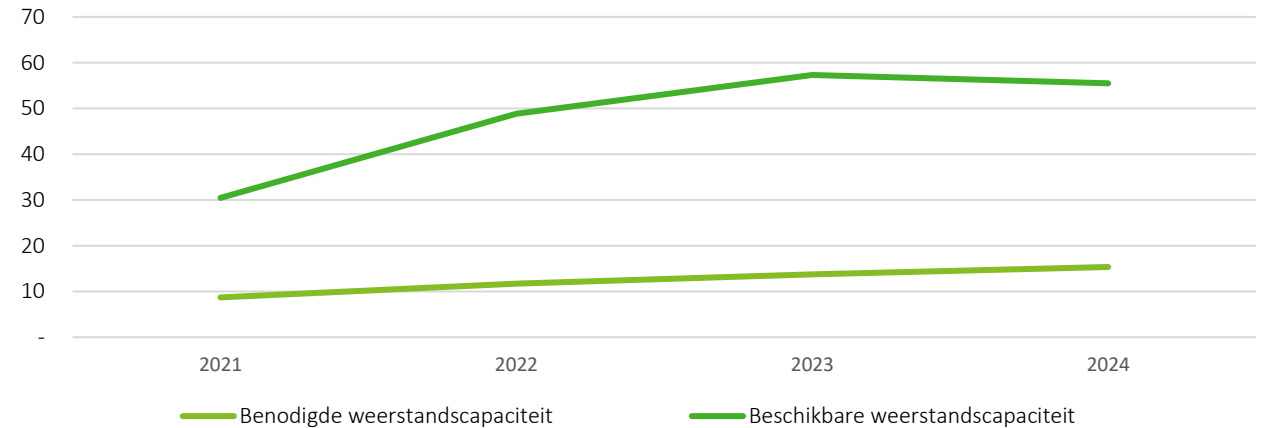
Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van risico's – die in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn vervallen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is voor de belangrijkste risico's een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's.

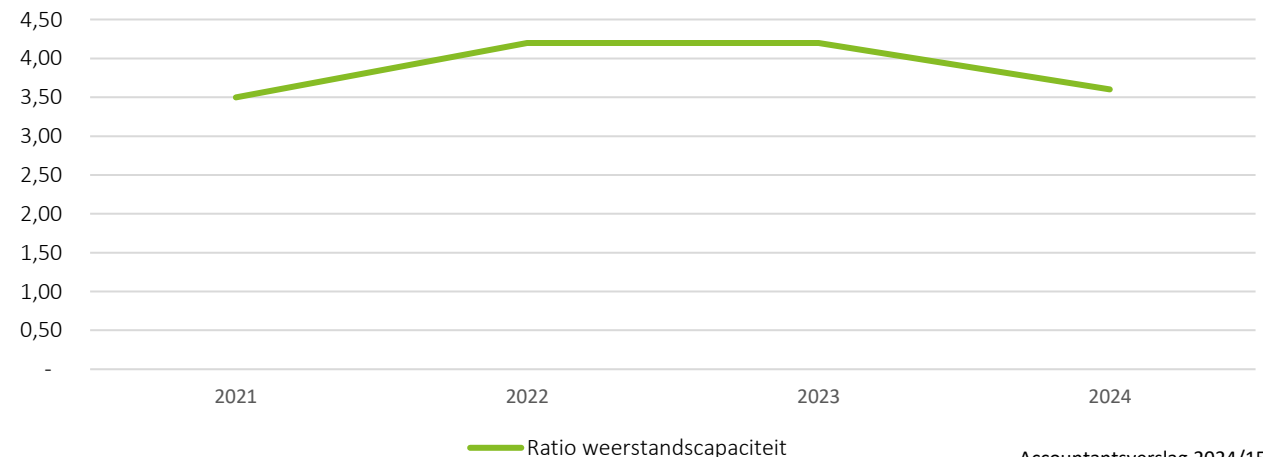
Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 15,4 miljoen (2023: € 13,8 miljoen). Ten opzichte van 2023 is hiermee sprake van een toename.

Uw weerstandscapaciteit van € 55,5 miljoen is toereikend in relatie tot de berekende risico's van € 15,4 miljoen. Dit heeft het college inhoudelijk nader toegelicht in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag.

Weerstandscapaciteit
(x € 1 miljoen)

Ratio weerstandscapaciteit

Accountantsverslag 2024/15

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het boekjaar 2023 is het college verplicht in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen, waarin het zich verantwoordt over de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties (inclusief de begrotingsrechtmatigheid). Een uitgebreidere toelichting op de onrechtmatigheden en de vervolgacties om deze op te lossen/te voorkomen, is opgenomen in de paragraaf 'Bedrijfsvoering' van het jaarverslag.

Verantwoordings- en rapportagegrens

Via het controleprotocol heeft de gemeenteraad de verantwoordings- en rapportagegrens vastgesteld. Het college heeft de verantwoordingsgrens gehanteerd bij het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording en bij het trekken van de uiteindelijke conclusie daaromtrent. Fouten en onduidelijkheden die de verantwoordingsgrens niet overschrijden, zorgen voor een positieve uiting van het college, waaruit blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten en de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting van het college in de paragraaf 'Bedrijfsvoering'.

Uit de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording blijken onrechtmatigheden die de verantwoordingsgrens te boven gaan.

Normenkader

Het college heeft het van toepassing zijnde normenkader in kaart gebracht in het normenkader 2024. Dit normenkader is door de gemeenteraad vastgesteld op 23 oktober 2024. Wij hebben vastgesteld dat dit normenkader leidend is geweest voor het college om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichtingen in de paragraaf 'Bedrijfsvoering'.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. De financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten, lasten en balansmutaties dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen heeft geautoriseerd. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.

Wij hebben vastgesteld dat het college specifieke werkzaamheden heeft uitgevoerd ten aanzien van het begrotingscriterium, namelijk een controle op programmaoverschrijdingen en een controle op kredietoverschrijdingen.

In 2024 is de geactualiseerde financiële beheersverordening vastgesteld waarmee de spelregels tussen het college en de raad met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording zijn vastgelegd. Hiermee zijn de situatie waarbij er sprake is van een onrechtmatigheid, maar wel acceptabel worden geacht, duidelijk.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan het uitvoeren van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Gemeenten stellen via de financiële verordening en/of onderliggende nota's kaders vast die van invloed zijn op verslaggeving. Het gaat hierbij om het geven van invulling aan de ruimte die het BBV biedt voor de eigen gemeentelijke kaders. Denk hierbij aan grenzen voor het activeren van investeringen, afschrijvingstermijnen, en het omgaan met reserves en voorzieningen en dergelijke. Deze vallen onder het getrouwe beeld en vallen per definitie onder de reikwijdte van de reguliere accountantscontrole. De voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening worden evenmin opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij kan worden gedacht aan het niet naleven van voorwaarden met betrekking tot recht, hoogte, duur, termijnen, normbedragen, doelgroep en grondslagen bij bijvoorbeeld bijstandsverlening, maatschappelijke ondersteuning, inkomensoverdrachten en het opleggen van belastingen, met als gevolg dat de bijhorende lasten of opbrengsten onjuist of onvolledig zijn. Het niet naleven van deze voorwaarden heeft direct invloed op het getrouwe beeld van deze posten in de jaarrekening.

Die onderwerpen die niet onder het getrouwheidsoordeel van de accountant vallen, hebben wij onderstaand nader toegelicht, inclusief de wijze waarop het college deze in zijn werkzaamheden heeft betrokken.

Aanbestedingen

Uw gemeente voert in het kader van de controle op het naleven van de aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide 'spendanalyse' uit. Op basis hiervan is voor € 0,2 miljoen aan aanbestedingsfouten geconstateerd.

Rechtmatigheidsverantwoording

Wij constateren over 2024 een relatief lage omvang van de onrechtmatigheden door het niet naleven van de aanbestedingsregels. Uit de controle blijkt een fout van € 0,2 miljoen (2023: € 0,3 miljoen).

Uw gemeente heeft nog een aantal belangrijke vervolgstappen te zetten. De fouten richten zich met name op de volgende onderdelen:

- De onrechtmatigheden hadden vooral betrekking op de inhuur van personeel en in het bijzonder op de verlenging van inhuuropdrachten. Wij blijven uw aandacht vragen voor deze specifieke inhuur. Uw gemeente heeft hiervoor een oplossing gevonden in de vorm van een marktplaats voor inhuur, maar deze is niet altijd gebruikt. Wij dringen aan op het consistent toepassen van deze oplossing danwel een rechtmatige procedure te volgen. Daarnaast is een fout geconstateerd voor een opdracht gerelateerd aan verzekeringen.
- De geconstateerde onrechtmatigheden over 2024 van € 8,2 miljoen heeft vrijwel geheel betrekking op begrotingsrechtmatigheid. Van dit bedrag is circa € 5,9 miljoen acceptabel. Wij adviseren u naar aanleiding van de rechtmatigheidsverantwoording 2024 te evalueren welke maatregelen getroffen kunnen worden om de omvang van de begrotingsoverschrijdingen te beperken. Hierbij kunt u denken aan een (nog) betere tussentijdse informatievoorziening over de uitputting van de budgetten en waar nodig én mogelijk (meer) begrotingswijzigingen doorvoeren. Een andere optie is evalueren of de huidige verantwoordingsgrens passend is of eventueel aangepast moet worden als gevolg van de geconstateerde onrechtmatigheden en de samenhangende mate van beïnvloeding.
- De onderbouwing van de spendanalyse blijft een aandachtspunt. Hoewel de organisatie een spendanalyse uitvoert, is de onderbouwing van de conclusies beperkt. Wij verzoeken u om extra aandacht te besteden aan de onderbouwingen van de spendanalyse.

De rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld.

Sociaal domein

Sociaal domein | PGB-bestedingen

De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft – net als in voorgaande jaren – bij de PGB-verantwoordingen voor Jeugd en Wmo over 2023 een controleverklaring met beperking verstrekt. De PGB-bestedingen over 2023 bedragen circa € 0,6 miljoen (2022: € 0,7 miljoen).

Sociaal domein | Jeugdzorgkosten

De jeugdzorgkosten bestaan uit de kosten voor de lokale en regionale jeugdzorg. Het uitvoeren van de regionale jeugdzorg is door uw gemeente belegd bij de Regionale Backoffice Lekstroom (hierna: RBL), onderdeel van de gemeente Houten.

In lijn met de landelijke trend zijn de kosten voor jeugdzorg in de afgelopen jaren (fors) gestegen, waarbij wordt verwacht dat deze ontwikkeling ook in de komende jaren nog doorzet.

Op basis van de controle van de RBL is voor de gemeente Nieuwegein een onzekerheid geconstateerd van € 0,3 miljoen voor Jeugd en € 0,2 miljoen voor Wmo. Deze onzekerheden hebben betrekking op het ontbreken van de toereikende verantwoordingen en controleverklaringen.

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

De voorraad onderhanden werk

De balanspost met de belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitatie). Deze balanspost is niet alleen vanwege het saldo ultimo 2024 ad € 17,7 miljoen relevant voor de accountantscontrole, maar ook vanwege de schattingen die een rol spelen bij het ramen van de in 2025 e.v. nog te realiseren lasten ad € 78,3 miljoen en baten ad € 98,9 miljoen. Deze nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het verwachte resultaat bij het afsluiten van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien het college verwacht dat het project verlieslatend is, en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Voor de waardering van de grondexploitaties dient de gemeente per individueel project te bepalen of zij de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar beste schatting, kan terugverdienen. Ultimo 2024 gaat het om 12 individuele projecten.

De gemeente Nieuwegein schat ultimo 2024 in dat de totale omvang van de niet terug te verdienen kosten op de gehele grondexploitatie circa € 41,4 miljoen bedraagt (2023: € 41,2 miljoen). Hiervoor is een voorziening getroffen. Deze voorzieningen hebben met name betrekking op de projecten 'City' (€ 27,2 miljoen) en 'Blokhoeve' (€ 5,1 miljoen). Deze voorziening is geheel in mindering gebracht op de bouwgronden in exploitatie. Het resterende deel van deze verliesvoorziening is aan de passivazijde van de balans gepresenteerd. Dit is in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording.

Het controleproces inzake de waardering van de voorraad onderhanden werk

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?

- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?
- **Plankosten:** door de toenemende vraag naar woningen, en dus naar bouwcapaciteit, is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?
- **Parameters:** zijn de parameters voor kosten- en opbrengstenstijgingen opportuun, beredeneerd vanuit de huidige situatie en de best mogelijke inschatting van de toekomstige ontwikkeling van de grondprijzen en de plankosten?

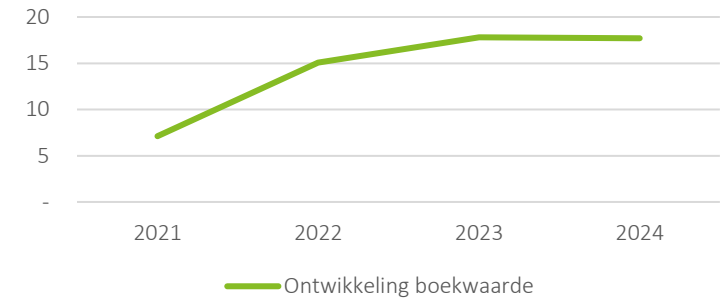
De 5 P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in uw paragraaf 'Grondbeleid'.

Analyse grondexploitaties

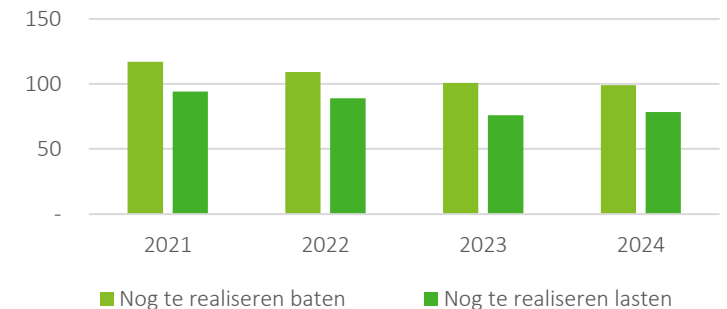
Uit nevenstaande figuren blijkt dat de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie in 2024 nagenoeg gelijk is gebleven.

De belangrijkste oorzaak hiervan is de opening van een nieuwe grondexploitatie, zeepfabriek, en ontwikkeling van de complexen Rijnhuizen-Noord en Kindcentrum.

Totale boekwaarde bouwgronden in exploitatie (x € 1 miljoen)

Overzicht nog te realiseren baten en lasten per project (x € 1 miljoen)

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Tijdens onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen bij het actualiseren van de grondexploitaties – vooral de uitgangspunten voor planning (fasering), programmering en prijsbeleid, maar ook de parameters voor de kosten- en opbrengstenstijgingen en de gehanteerde rekenrente (rente-omslagmethode), hebben wij de volgende vragen in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, of deze onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen; met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en met de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

De grondexploitaties zijn door het college voor de jaarrekening 2024 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd) en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld. Daarmee is tevens beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening noodzakelijk is.

Tussentijdse winstneming

In juli 2019 heeft de commissie BBV de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat gemeenten voor tussentijdse winstneming de 'Percentage Of Completion'-methode (POC-methode) moeten toepassen. Hierbij geldt dat gemeenten, indien aan een aantal voorwaarden is voldaan, tussentijds winst moeten nemen.

Voor het toepassen van de POC-methode is het van belang dat uw gemeente het resultaat betrouwbaar kan schatten. Ook moet er sprake zijn van verkochte grond en gerealiseerde kosten.

Op grond van de POC-methode heeft uw gemeente in het boekjaar 2024 voor € 2,7 miljoen aan tussentijdse winst genomen op de grondexploitatie (2023: € 3,6 miljoen).

Belangrijkste bevindingen inzake waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en van de hierdoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognosticeerde resultaat, en de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten (liggen hier bijvoorbeeld al contracten of overeenkomsten aan ten grondslag of niet).

Naast de hiervoor genoemde elementen spelen bij de risicoclassificatie van de individuele projecten ook de aard van het project, de programmering en de doorlooptijd een belangrijke rol.

Zo zorgt binnenstedelijke herstructurering normaliter voor een grotere complexiteit, aangezien de gemeente de bestaande ruimte herontwikkelt. Dit type projecten is hierdoor (financieel gezien) gevoeliger voor risico's dan volledig nieuw uit te leggen locaties. Een langere doorlooptijd van de projecten zorgt voor een hoger risicoprofiel, doordat het schatten van de kosten en opbrengsten van de projecten subjectiever is naarmate de doorlooptijd toeneemt.

Op grond van onze risicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat de grondexploitaties City, Het Klooster en Blokhoeve de belangrijkste projecten binnen uw gemeente zijn, waarbij wij de grondexploitatie City voor onze controle op deelcomplexniveau hebben geanalyseerd en – waar wij dat noodzakelijk achtten op grond van onze professionele oordeelsvorming – hebben geselecteerd voor nadere controle.

Voor deze (deel)projecten hebben wij de aannemelijkheid van de nog te realiseren kosten en opbrengsten getoetst en hebben wij de getroffen verliesvoorziening of de verantwoorde (tussentijdse) winstneming gecontroleerd. Gezien de verhoogde complexiteit van bepaalde onderdelen van de grondexploitatie City, hebben wij ook specialisten ingeschakeld bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2023 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten.
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de in de grondexploitaties gehanteerde uitgangspunten.
- Externe deskundigen heeft ingeschakeld ter onderbouwing van de geraamde grondprijzen en grondopbrengsten.
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2024 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt.

Verder merken wij volledigheidshalve op dat wij voor de waardering van de grondexploitatie per 31 december 2024 de per die datum vastgestelde projectkaders en genomen besluiten betrokken hebben bij de controle van de waardering. Er is geen rekening gehouden met de effecten van eventuele toekomstige, nog vast te stellen, ambities van uw gemeente.

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Tijdens onze controle vragen wij u jaarlijks om inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten als gevolg van fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

In onze managementletter hebben wij eerder gerapporteerd over fraude en integriteit, en over de stappen die uw gemeente hierin heeft gezet.

De afdeling interne controle heeft het bestaan en de werking van de huidige beheersmaatregelen niet getoetst maar heeft de bruto/nettoweging gebaseerd op informatie uit gesprekken. In de frauderisicoanalyse zijn aanvullende beheersingsmaatregelen genoemd. Het verdient aanbeveling om de beheersingsmaatregelen als genoemd in de frauderisicoanalyse te toetsen op hun bestaan en werking. Daarnaast is het aan te bevelen dit zowel centraal als decentraal te monitoren. Het risico bestaat namelijk dat bepaalde risico's op centraal niveau mogelijk niet aan de oppervlakte komen.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne-beheersingsmaatregelen inzake de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens doorspreken met een vertrouwenspersoon die is verbonden aan uw organisatie. Er is het afgelopen jaar geen sprake geweest van een integriteitsmelding.

Onze conclusie is dat uw gemeente op adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesties, en hierover tijdig met ons in contact treedt.

Interne beheersing

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing op basis van de controle over boekjaar 2024

Managementletter/boardletter 2024, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2024 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen naar aanleiding van de interim-controle verwijzen wij naar onze boardletter 2024 d.d. 30 januari 2025.

In de boardletter hebben wij een aantal aandachtspunten voor het opstellen en controleproces van de jaarrekening 2024 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening 2024 nagegaan of deze aandachtspunten voldoende zijn opgevolgd. Voor zover het opvolgen hiervan en/of onze controle hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

De betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving, inclusief cybersecurity verdienen nadere aandacht

Wij hebben in 2024 een IT-audit uitgevoerd, waarover wij op 19 november 2024 aan uw ambtelijke organisatie hebben gerapporteerd in de managementletter. Vanwege de conclusie van de IT-audit konden wij tijdens onze controle 2024 niet zonder meer steunen op de IT-omgeving en (informatie uit) de applicaties. Wij hebben daarom (extra) gegevensgerichte controlewerkzaamheden verricht, waaronder detailcontroles. Hierbij zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Ondanks de bovengenoemde omstandigheden, zijn wij bij de jaarrekeningcontrole in staat geweest data-analyse in te zetten als onderdeel van de controleaanpak voor de memoriaalboekingen. De data-analyse is hierbij gebruikt om een diepgaande en risicogerichte analyse uit te voeren op deze in opzet meer risicovolle boekingen. Door de inzet van data-analyse hebben wij de met gegevensgerichte werkzaamheden te onderzoeken populatie memoriaalboekingen sterk kunnen reduceren in vergelijking met 2023. Dit illustreert het belang en de toegevoegde waarde van een betrouwbare IT-omgeving als basis voor de inzet van data-analyse.

Voor onze inhoudelijke bevindingen en de resterende aanbevelingen inzake de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking verwijzen wij korthedshalve naar onze managementletter/boardletter 2024.

Onderwerp

ESG

In 2015 hebben de Verenigde Naties de Sustainable Development Goals (SDG's) vastgesteld. De SDG's bestaan uit zeventien wereldwijde doelstellingen voor het aanpakken van de meest urgente uitdagingen waarmee de wereld wordt geconfronteerd. Voorbeelden van deze doelen zijn: gezondheidszorg voor iedereen, het verminderen van ongelijkheid, en de aanpak van klimaatverandering. Onze maatschappij verlangt hierdoor steeds sterker van organisaties dat zij niet alleen oog hebben voor hun financiële resultaten, maar ook voor het effect dat zij hebben op sociale belangen, het klimaat en het milieu. Dit wordt ook wel ESG of brede welvaart genoemd.

Door deze toenemende maatschappelijke aandacht is ESG niet meer weg te denken als integraal onderdeel van de (langetermijn)strategie van de gemeente Nieuwegein. Wij verwachten voor de komende jaren in toenemende mate een behoefte van gemeenten om zich te kunnen verantwoorden over het behalen van de gestelde duurzaamheidsambities.

In oktober 2024 is de 'Handreiking Duurzaamheidsrapportage en –verantwoording voor decentrale overheden' uitgebracht door de 'Coalition of the Willing'. De 'Coalition of the Willing' zijn o.a. gemeenten, waterschappen en accountantskantoren die door middel van de handreiking decentrale overheden te helpen bij het opstellen van een duurzaamheidsverslag.

Bijlagen

A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de niet-gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie van € 100.000

Aard van de fouten	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	n.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode:	
Totaal getrouwheidsfouten	n.v.t.

- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

A2 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de onzekerheden groter dan de rapporteringstolerantie van € 100.000.

Aard van de onzekerheden	Getrouwheid
• Onzekerheid Wmo en Jeugd (excl. PGB)	€
• Onzekerheid Wmo en Jeugd (PGB)	€
Totaal onzekerheden in de controle getrouwheid	€ 0,00

- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere onzekerheden.

A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening 2023 en over onze conclusies ten aanzien van de rechtmatigheid van de SiSa-bijlage 2023. Tevens nemen wij onderstaand de fouten en onzekerheden op van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen op.

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of er, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
A17	Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek 2021	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19-gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E115	Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur	N.v.t.	€ 0	n.v.t.
E81	Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelinstallaties	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal			€ 0	
G10	Wet inburgering_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2022	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G2A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet_totaal 2022	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2022	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal			€ 0	
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H37	Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls tranche 1	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls tranche 5	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J100	SPUK Beschikking Reg. Kansrijke wijk Nieuwegein	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J100	SPUK Regeling kansrijke wijk Nieuwegein 2024/2025	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J105	SPUK Startbouwimpuls	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J107	Meerjarige stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen (2023)	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J55	Aanpak energie armoede	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J75B	Regiodeals 3e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal			€ 0	
J94	Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
J94	Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie 2024	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
Subtotaal			€ 0	

C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebod.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Nieuwegein in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.

- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van maatregelen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheidsevaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdschap of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de gemeente Nieuwegein te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Nieuwegein

Wij hebben een evaluatie gemaakt van de persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL” of “Deloitte Global”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.